

ТЪРГОВСКОПРАВЕН КОНТЕКСТ НА РАЗВИТИЕТО НА СЧЕТОВОДСТВОТО В БЪЛГАРИЯ

Маргарита Бъчварова

Професор по търговско право

Икономически университет – Варна

Адвокат към ВАК

Ключови думи:	Резюме
<p>Търговско право</p> <p>Счетоводство</p> <p>Търговски книги</p> <p>Счетоводни стандарти</p> <p>JEL: K12</p>	<p>В статията се анализира връзката между търговско-правните норми и развитието на счетоводството в България с цел да се проследи неговата еволюция и на тази основа да се обосноват тенденциите за развитие. Основният акцент е поставен върху законодателните подходи в България, използвани при регламентиране на счетоводството на основата на развитието на търговското ни право. С оглед на историческия и нормативен анализ са формулирани изводи и са очертани тенденции за усъвършенстване на счетоводното законодателство, в контекста на модернизация на търговското право в страната.</p>

ВЪВЕДЕНИЕ

Историческата ретроспекция относно възникването и развитието на търговското право в страната показва стремежа на българския законодател да изгражда и възприема последните модерни решения в Европа. С приемането на първия Търговски закон (ТЗ) от 1898 година и съвременния ТЗ от 1991 г. българският законодател отчита както особеностите в националното ни развитие, така и наличието на вече приети законодателни решения в държавите от континента: Франция и Германия. Заедно с появата на търговците като особена прослойка в обществото възниква и обективната необходимост от воденето на счетоводство, отразяващо движението на тяхното имущество, резултат от дейността им. С оглед на посочената неразривна връзка между търговското и счетоводното законодателство основната **цел на настоящото научно изследване** е: да проследи историческото развитие на счетоводното законодателство в контекста на еволюцията на търговското право в България. За постигането на целта авторът си поставя следните задачи: а) идентифициране на връзките и зависимостите в развитието на търговското и счетоводното законодателство; б) анализ на законодателните подходи и търговско-правните норми от значение за развитието на счетоводството; в) формулиране на изводи и извеждане на хипотези за по-нататъшно усъвършенстване.

Методологията на изследването се основава на общонаучни и специализирани в правната теория методи: анализ, синтез, индукция, дедукция, нормативен, систематичен и сравнително-правен метод.

ИЗЛОЖЕНИЕ

1. Историческо развитие на търговското право и законодателни модели при уреждане на нормите, свързани с развитието на счетоводното законодателство

И до днес на континента преобладава становището за обособяването на търговското право като особена и самостоятелна област на частното ни право (Христофоров и кол.1991:25) Поради това то се намира в непосредствена връзка както с римското право, така и с гражданско-правните институти, доразвити в кодексите предимно на Франция и Германия. За целите на изследването е проследена периодизацията на търговското ни право в научната литература. Констатира се, че в историята на търговското право могат да бъдат обособени следните периоди : а) епоха на древността, за която е характерно наличието на търговия като вид дейност. В този период не е налице търговско право в специализирания съвременен смисъл на понятието, а е налице фактическа търговска дейност, обвързана с частното право; б) епоха на обособяването на търговското право в средните векове; в) епоха на писаното държавно търговско право и кодифицирането му от XIV до XIX в.; г) епоха на създаване на търговски закони от XIX и XX в. (Кацаров, 1990:9) и д) съвременен период за България от 1990 г. до днешни дни след приемането на действащия Търговски закон от 1991 г.

Историята на търговското ни право е в пряка зависимост от процесите на приемане на търговските правила в Европа. За първи кодифициран търговски закон се приема френският Code de commerce от 1807 г., а впоследствие се утвърждават също в Германия – от 1869 г., Италия – 1880 г. Значително е влиянието на ТЗ на Германия при разработването на първия ни ТЗ от 1898 г., което се извършва чрез реципирането на отделни негови постулати през унгарския закон от 1875 г. Съществено е и влиянието на румънския закон най-вече върху въведените правила за търговските дружества и уредбата на несъстоятелността (Цекова, 2016). Не е без значение и историческата реалност до този момент, тъй като на територията на страната се прилага Отоманският търговски закон, взаймстван от френския Code de commerce. Именно поради спецификите в историческото развитие на отделните търговски законодателства в Европа първият ни ТЗ е изготвен като хибриден нормативен акт, без прецизна система и под влиянието на отделни законодателства на различни държави. Посочените особености от историческа гледна точка при утвърждаването на търговско-правните норми в страната рефлектират и върху облика на счетоводното законодателство.

Историческото развитие на счетоводното законодателство, по наше мнение, може да се подраздели на два основни периода: а) период на възникване и развитие на отделни елементи от

счетоводната дейност като емпирична дейност; и б) период на кодифициране на счетоводните правила в нормативен акт.

Исторически сведения за отделни факти от сферата на счетоводството са констатирани още в римско време с водените от bankerите особени книги: **codices accepti – касови книги**. Впоследствие на основата на бележниците, въведени в практиката от италиански търговци, във Франция през 1528 г. е издаден специален декрет, с който bankerите се задължават да водят дневник. За регламент на търговските книги като отделен институт свидетелства ордонанса на Людовик XIV от 1673 г. В исторически аспект този ордонанс: *Ordonnance de commerce* се признава за първата държавна кодификация на търговското право, с който се свързва и законодателното уреждане на института на търговските книги. Впоследствие кодифицираните актове на всички държави, както и търговско-правните закони без изключение уреждат този институт. Заедно с търговските споразумения, договори, ценоразписи, разписки, сертификати и др. те са обединени под общото понятие „бизнес кореспонденция“ и са ценен източник за информацията относно явления и събития в икономиката и търговската история (Гюзелев, 2013:317). В този смисъл счетоводството като дейност възниква и еволюира в зависимост от промените, които настъпват в обществото и появата на стоково-парични отношения, а оттук и обособяване на определено съсловие: търговците.

Основните изводи, свързани с развитието на счетоводното законодателство на база на генетичната и функционална връзка с търговското право, са обобщени в следните таблици:

Таблица 1. Използвани модели при уреждането на търговско-правната материя, свързана с развитието на счетоводното законодателство

Системи и модели в правото, в т.ч. и търговското право	Системи и модели в счетоводството
<p>1. Континентална правна система</p> <p>2. Англосаксонска правна система</p> <p>3. Хармонизация на нормативната уредба в Европа</p> <p>4. Конвергенция на правните системи – използване на правни регламенти от англо-санксонската правна система (Бъчварова, 2019:)</p>	<p>1. Континентален европейски модел от 1991 г.</p> <p>2. Англосаксонски модел чрез закони и професионални стандарти (Великобритания), чието влияние може да се открие в Закона за счетоводството от 2002 г.</p> <p>3. Модел на САЩ – по пътя на професионални счетоводни регулации без държавна намеса (Свраков, 2012:81)</p> <p>4. Хибриден модел на счетоводното законодателство, като взаимства елементи от двете основни школи – континентална и англосаксонска с въвеждане на счетоводни стандарти</p>

Изготвено от автора на основата на ползваната литература

В българската действителност развитието и връзката между търговското и счетоводното законодателство може да се изследват и по години, като се отчита приемането им като законодателни актове на територията на страната. В обобщен вид развитието на нормативната материя в тази сфера е посочено в Таблица 2.

Таблица 2. Развитие на търговското и счетоводното законодателство по години

Търговски закони	Закони за счетоводството
Търговски закон в сила от 01.01.1898 г., обн., ДВ, бр. 114 от 29.05.1897 г	Закон за търговските книги от 1921 г. Наредба – закон за търговските книги от 1936 г. ¹ Закон за търговските книги от 1947 г. Закон за счетоводството от 1948 г.
Търговски закон в сила от 01.07.1991 г., обн., ДВ, бр. 48 от 18.06.1991 г.	Закон за счетоводството от 01.04.1991 г. Закон за счетоводството от 2001 г. Закон за счетоводството от 2016 г. в сила и днес

Изготвено от автора на основата на ползваната литература

В резултат на сравнителния метод могат да се формират следните изводи. Приемането на търговските закони в страната обуславя съответно и актуализиране на счетоводното законодателство. Към настоящия момент в България са приети два търговски закона: от 1898 г. (отм.) и от 1991 г., който действа и до този момент. Счетоводното законодателство е значително по-динамично поради факта, че при действието на съвременния ТЗ са приети общо три закона за счетоводството, от които съвсем нов закон от 2016 г.

2. Нормативна обезпеченост на счетоводното законодателство в разпоредбите на ТЗ (отм.) и ТЗ от 1991 г.

В ТЗ (отм.) се възприема системата на Франция, Италия, Румъния, която съчетава, от една страна, задължението на търговеца да води определен вид търговски книги, но и притежава свобода за избор на част от тях. Тя е свързана с т.нар. факултативни книги, които могат бъдат водени в зависимост от особеностите на предприятието му. Тази система се различава от утвърдената към този момент система в

¹ <https://kik-info.com/novini/kazusi/Ednostrannoto-schetovodno-zapisvane-ni-vrashta-v-minaliyat-vek.92648.php>

Англия, Швейцария, Германия, където търговецът има правото сам да определя вида на водените от него книги. Заслуга на търговскоправната ни литература е дефинирането на това понятие, като: „Книги, които един търговец води в кръга на своята търговия и които служат за поясняване и установяване на неговата дейност и на неговото имуществено състояние“ (Кацаров, 1990:113).

В ТЗ (отм) търговско-правните норми, относими към счетоводството, са обособени в отделна **глава**: четвърта², озаглавена „**За търговските книги**“, и е налице по-детайлизирана правна уредба в сравнение с действащия ТЗ. Разпоредбите, свързани със счетоводството, са в границите на 13 нормативни текста, което показва наличието на по-систематизирана част и обособеност в закона. ТЗ (отм) регламентира минимум задължителни книги, които следва да води търговецът, а именно: главна книга; дневник (журнал); книга на инвентарите и равносметките и книга за копиране на търговската кореспонденция. Основната цел е да се удовлетвори както публичният интерес чрез въвеждането на задължение на търговеца да води отчетност, така и неговият частен интерес, породен от необходимостта за яснота относно имущественото състояние на търговското му предприятие. Особеностите в съдържанието на тези търговски книги е обобщено в следната таблица.

Таблица № 3. Видове търговски книги съгласно ТЗ от 1898 г.

А. Задължителни търговски книги	Характеристика
1. Дневник (журнал)	Вписване в хронологичен ред на всяка една операция без оглед на връзката ѝ с друга операция – чл. 8 ЗТК
2. Главна книга	Доразвитие на главната книга. Вписване на операциите се извършва по начин да се установи връзката ѝ с други операции – чл. 9 ЗТК
3. Инвентарна книга. ТЗ я наименова като: книгата за инвентарите и равносметките	В нея се извършва подробен опис за всички активни и пасивни пера на търговеца. ТЗ предвижда всеки търговец при започване на дейността си да изготви подобна книга – опис на недвижими имоти, вземания, дългове, налични парични средства и др.
4. Копирна книга – чл. 31 ТЗ – книга за копиране на търговска кореспонденция	Съдържа данни за изходящата и входяща кореспонденция на търговеца
Б. Факултативни книги	Уредени са в чл. 14 от ЗТК. Водят се в зависимост от нуждите на търговеца и неговото предприятие

² Глава четвърта „За търговските книги“ и глава единадесета „За чека“, както и частта за несъстоятелността са заимствани от Румънския търговски закон (1887), който от своя страна е възпроизвеждан на Италианския ТЗ (1883).

1. Касова книга	Вписват се приходите и разходите
2. Книга за ефектите	Вписват се всички операции и сделки, оформени с менителници
3. Стокова книга	Вписват се движенията в склада на стоките
3. Фактурна книга	Вписват се фактурите на търговеца
4. Книга за изчисленията	Съдържа изчисления
5. Книга за покупките	Съдържа описание на покупките
6. Спедиционна книга	Описват се операциите за изпращане и получаване на стоките
7. Разносна книга	Описва се кореспонденцията на търговеца
В. Други видове книги	Допустими са, ако не се водят с користна цел или нарушават фиска
Тайни/двойни книги	Вписват се ноу-хау, рецепти, формули, съучастия, тайни сдружавания

Изготвено: от автора на основата на информация на специализираната литература (Кацаров, 1990:115-117)

ТЗ (отм) не съдържа указания относно начина, по който да се водят търговските книги. Основното изискване е формалното вписване на операциите да отразяват материалната истина. При действието на ТЗ (отм.) пряка връзка със счетоводството на търговеца имат (Николова, 2016:35): Закон за търговските книги от 1921 г. (ЗТК); Наредба – закон за търговските книги от 1936 г., Закон за търговските книги от 1947 г. и Закон за счетоводството от 1948 г. Този първи Закон за счетоводството съществува, докато трае дуализма на търговското ни право до 1950 г., когато с влизането на Закона за задълженията и договорите (ЗЗД) се въвежда унифициран режим за всички лица (търговци и нетърговци).

Приемането и на ТЗ, и на ЗСч от 1991 г. е породено от промените в обществените отношения и основната им цел е да се създадат нормативни условия за икономика, функционираща на основата на пазарни принципи и правила. Разликата между датите³ в приемането на действащия ТЗ и паралелното приемане на ЗСч, като влизането в сила на ТЗ е след влизането в сила на ЗСч, се критикува в счетоводната литература. Основният аргумент е, че по този начин се създава отдалеченост от „стопанската действителност и нейното правно регулиране“ (Свраков, 2019:134).

Хармонизация на счетоводството с европейските стандарти се извършва със ЗСч в редакция от 2002 г. Те се налагат от обективно действащите процеси, свързани с привеждане на цялото ни законодателство в съответствие с европейски директиви и правила. Чрез него се въвежда задължително приложение на Международните

³ Търговски закон в сила от 01.07.1991 г., обн., ДВ, бр. 48 от 18.06.1991 г., а Законът за счетоводството – от 01.04.1991 г.

счетоводни стандарти за финансова отчетност: МСФО/МСС (Свраков, 2016:3).

Приемането на нов Закон за счетоводството от 2016 г., действащ и до момента, е провокирано също от необходимостта да бъдат транспонирани правилата от Директива 2013/34/ЕС относно ГФО, консолидирани финансови отчети и свързаните доклади на отделни предприятия. Процесът е обвързан и с изменение на Директиви: 2006/43/ЕО и отмяна на Директиви 78/66/ЕИО и 83/349/ЕИО на Съвета. Поради множеството изменения на уредбата на счетоводството законодателят предприе възможността, предвидена в чл. 11 от Закона за нормативните актове (ЗНА), да приеме нов закон, когато са необходими многобройни и важни изменения на същата материя.

За разлика от горепосочените констатации, които отразяват динамиката на нормативните промени в областта на счетоводството, считано от приемането си, действащият ТЗ продължава традицията при уреждане на търговскоправни норми, свързани със счетоводното законодателство. В него отново се използва терминът „търговски книги“ като обобщаващо понятие и са уредени в предметното съдържание на глава седма в част първа от ТЗ „Общи положения“. Предвидени са три текста – от чл. 53 до 55, които съдържат общи разпоредби, отнасящи се до:

- а) въвеждане на общо задължение за търговците да водят счетоводство⁴;
- б) регламентира се връзката между началния и предходния баланс⁵;
- в) регламентира се доказателствена сила на търговските книги⁶;

Видно от горното, се установява разлика в нормотворческия подход на законодателя при действащата уредба на основните норми в ТЗ, относими към счетоводството. Те се отнасят до: а) наличие на по-малко на брой норми; б) вместо обособяването на нормите в отделна глава те са част от правната уредба на общите положения на търговците; в) не е налице изброяване на отделните видове търговски книги, а директно се препраща към ЗСч. Независимо от това в специализираната правна теория (Голева, 2004:56) се приема, че предвиденото в чл. 53 от ТЗ е основание търговските книги да се подразделят на три вида: счетоводни, инвентаризационни и годишни счетоводни отчети. В допълнение се констатира специфика, свързана с разширяване на търговско-правните норми в отделни части на ТЗ, които пряко или косвено засягат уредбата на счетоводството в страната. С по-важно значение са: а) незаявяването на ГФО в продължение на три години, което е въздигнато като презумпция за

⁴ Чл. 53. (1) Всеки търговец е длъжен да води счетоводство, в което отразява движението на имуществото на своето предприятие. Това движение се регистрира в хронологичен ред.

⁵ Чл. 54. Началният баланс за всяка година трябва да съответства на заключителния баланс по предходната година. Баланс се съставя и при прекратяване дейността на търговеца.

⁶ Чл. 55. (1) Редовно водените търговски книги и записванията в тях могат да се приемат като доказателство между търговци за установяване на търговски сделки.

наличие на неплатежоспособност; б) в частта на уредбата на търговското предприятие, което е от значение за неговото счетоводно и данъчно третиране при продажба (Костова, 2009:80); в) в производството по несъстоятелност и в производството по стабилизация, където се представя балансът на търговеца; г) в частта за преобразуването относно проверката на капитала чрез нарочен проверител; д) в частта за дейността на ликвидатора, който следва да изготви баланс към датата на прекратяване и др.

Основният извод е, че в търговско-правната ни материя уредбата на счетоводството притежава **бланкетен** характер. Подходът, използван от законодателя, е чрез препращане към Закона за счетоводството като самостоятелен нормативен акт. Тенденцията, която се констатира, е за разширяване на нормите от значение за счетоводството и съдържащата се в него информация в отделни части на ТЗ. В този смисъл търговско-правните норми от значение за счетоводството не представляват хомогенна нормативна материя и цяло, а се намират в съответните конкретни институти на правна регулация (търговци, търговско предприятие, преобразуване, несъстоятелност и др.).

Във връзка с горепосочените изводи е направено сравнително проучване с подходите, използвани от законодателствата на Франция и Германия. В Германия е в сила Германски търговски кодекс, който се състои от 5 обособени части под формата на книги. Книга трета е озаглавена „Търговски книги“⁷. Във Франция, съответно Френския търговски кодекс в книга първа, дял втори – „Търговци“, е обособен специален Раздел 2 „Търговски сметки“⁸. За разлика от тях, в ТЗ в България подходът не е променен както по отмененото, така и по действащото право. Акцентът е поставен върху общото задължение за водене на търговски книги, респективно значението на тяхната редовност спрямо доказателствената им сила в един търговскоправен спор. Задължението се отнася и за клоновете на търговеца, независимо че не са юридически лица, така и за чуждестранните юридически лица, които не са търговци (чл. 19 от ТЗ).

3. Хармонизация и конвергенция на търговското ни право и отражението им върху развитието на счетоводното законодателство

От началото на XXI век е налице процес на хармонизиране както на търговското право с правото на държавите в ЕС, така и на счетоводните правила (Филипова, 2001) (Петрушкова, 2019:308). След 2002 година се работи усилено по сближаване на МСФО и с

⁷ Тя се състои от следните подразделения: а) общи положения за всички търговци; б) допълнителни разпоредби за корпорации (акционерни дружества, командитни дружества с акции и дружества с ограничена отговорност), както и някои партньорства; в) допълнителни разпоредби за регистрираните кооперации; г) допълнителни разпоредби за компании в определени сфери на дейност; е) частен счетоводен орган, счетоводен консултативен съвет; ж) одитна агенция за счетоводство.

⁸ Той се състои от две подчасти: подраздел 1: Счетоводни задължения, приложими за всички търговци, и подраздел 2: Счетоводни задължения, приложими за определени търговци.

Американските общоприети счетоводни принципи (Костова, 2012:103). Това се извършва със Закона за счетоводството от 2016 г., като МСС/МСФО се считат за израз на добрите практики и свободата, възприети от англосаксонската школа (Николова, 2016:36). Следователно е налице известно дистанциране на счетоводното ни законодателство от европейската континентална школа с представител Германия, съгласно която счетоводните норми са инкорпорирани в Търговския закон. Ефективността на прилаганите МСС/МСФО в последните години се дискутира сериозно в счетоводната специализирана литература (Филипова и кол., 2020).

С оглед на гореизложеното, на основата на историческото развитие на търговското и счетоводното законодателство, могат да се очертаят следните вероятни законодателни подходи за усъвършенстването на правната уредба за в бъдеще:

Първи подход. Кодифициране на търговското право и приемане на Търговски кодекс

В правната теория (Бъчварова и кол., 2018) като дискуссионен се поставя въпросът относно липсата на кодифициран акт, регулиращ търговските отношения. По наше мнение, основната причина е, че при приемането на първия ни ТЗ парламентарната практика след Освобождението на България не познава регламент на нормативен акт във формата на кодекс. Подобен акт за първи път е уреден с приемането на Закона за нормативните актове от 1973 г.⁹ Независимо от правната възможност към момента традиционно този подход се прилага и към съвременния период на развитие на търговското право.

Втори подход. Декодификация на търговското право

При този вариант на развитие на търговското ни право е възможно обособяване на нова шеста част от ТЗ, която да обедини счетоводните норми по подобие на законодателството в Германия. Основното изискване е нормите да имат относително постоянен и траен характер независимо от динамиката на счетоводната отчетност, която се обуславя от различни обективни фактори.

Трети подход. Запазване на традиционния модел, използван до момента

Основните мотиви за това могат да бъдат в необходимостта от непрекъснатото актуализиране на счетоводното ни законодателство, което е концентрирано в ЗСч. Това няма да се отрази на счетоводните норми в ТЗ, който от гледна точка на своето историческо развитие и съвременност е по-стабилен нормативен акт, за разлика от динамиката на счетоводните закони. Основният аргумент е, че ТЗ наближава своята 30-годишнина от действието си и се прилага и в съвременното ни общество. Същото не може да се приеме относно

⁹ Съгласно чл. 4 от ЗНА „кодексът е нормативен акт, който урежда обществените отношения, предмет на цял клон на правната система или на обособен негов дял“.

счетоводното законодателство, за което в рамките на действащия ТЗ са налице три самостоятелни закона по счетоводство, приети, както следва: 1991, 2001, 2016 г.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На съвременния етап развитието и на търговското, и на счетоводното законодателство е едновременно повлияно от процесите на хармонизация на дружественото право в Европа и от англосаксонски правила, които навлизат в търговската и счетоводна нормативна регламентация. Правната уредба в ТЗ, относима към счетоводството, притежава несистематизиран характер. По тази причина законодателството ни се разграничава от законодателния подход, използван в Германия и Франция. Основната специфика на Търговския закон и Закона за счетоводството като нормативни актове е, че могат да бъдат определени като хибридни по съдържание актове поради едновременното влияние на континенталната правна система и системата на общото право. В частта на действащия ТЗ е налице тенденция към разширяване на правната материя от значение за счетоводството по предметен признак: общи положения за търговците, капиталови търговски дружества, преобразуване, несъстоятелност.

Библиографска справка:

1. Бъчварова, М. 2018. Конвергенция на правните системи в съвременното търговско право. Известия. ИУ Варна, бр. 3, с. 308 – 318.
2. Бъчварова, М. 2018. Търговска несъстоятелност – правни и икономически теоретико-приложни аспекти. Варна. Наука и икономика.
3. Голева, П. 2004. Търговско право. Книга първа. С., с. 56 – 58.
4. Гюзелев, В. 2013. Сметководна делова писменост от Българското и Европейското средновековие. Фондация „Българско историческо наследство“.
5. Кацаров, К. 1990. Систематичен курс по българско търговско право. Четвърто фототипно издание. София.
6. Костова, Н. 2012. Съвременният модел за висококачествена и полезна финансова информация. Сборник доклади от научна конференция „Качество и полезност на счетоводната информация. Варна“, Наука и икономика. с. 101 – 109.
7. Костова, Н. 2009. Счетоводни и данъчни аспекти на продажбата на търговско предприятие. Годишник на ИУ Варна, с. 76 – 108.
8. Николова, Г. 2016. За счетоводните принципи в контекста на новоприетия Закон за счетоводството. Бизнес посоки. (2) с. 36 – 55.
9. Петров, П. 2015. Едностранното счетоводно записване ни връща към миналия век. Достъпно на: <https://kik->

[info.com/novini/kazusi/Ednostrannoto-schetovodno-zapisvane-ni-
vrashta-v-minaliyat-vek.92648.php](http://info.com/novini/kazusi/Ednostrannoto-schetovodno-zapisvane-ni-
vrashta-v-minaliyat-vek.92648.php)

10. Петрушкова, Ст. 2019 Хармонизация и нормативна уредба на счетоводната отчетност в Република България. *Професионално образование*, бр. 3, с. 308 – 316.
11. Рачев, Ф. и кол. 1999. *Търговско право*, УНСС, с. 50 – 58.
12. Свраков, А. 2012. Някои заблуди в счетоводството. *Българският опит*. Сб. *Качество и полезност на счетоводната информация*, с. 76 – 85.
13. Свраков, А. 2019. Българското счетоводно законодателство във времето на промените. Сб. *Счетоводство, одит и финанси в променящия се свят*, с. 130 – 143.
14. Свраков, А. 2016. Какво се промени с новото счетоводно законодателство. Сп. *Счетоводство*, бр. 3., с. 1 – 16.
15. Цекова, Сн. 2016. Създаване на новобългарското търговско право. Сп. *IUS ROMANIUM*, с. 1 – 12.
16. Филипова, Ф. 2001. *Хармонизацията в счетоводството*. Варна. Стено.
17. Филипова, Ф., В. Георгиев, А. Атанасов, Р. Петрова. Р. Маринова. 2020. *Ефекти от прилагането на МСФО 15 Приходи от договори с клиенти в част от българските предприятия за периода 2017 – 2018 г.* Електронно издание на ИДЕС, бр. 1, с. 1 – 16.

COMMERCIAL AND LEGAL CONTEXT OF THE EVOLUTION OF ACCOUNTING IN BULGARIA

Prof. Margarita Bachvarova, PhD

Legal Studies Department

University of Economics – Varna

Keywords:	Summary
Commercial law Accountancy Commercial records Accounting standards	<i>The paper analyses the relation between commercial and legal regulations and the evolution of accountancy in Bulgaria with the aim of tracking the evolution of accountancy and, on this basis, identifying development trends. The paper places particular emphasis on the legislative approaches in Bulgaria used in the regulation of accountancy on the basis of the development of our commercial law. In terms of the historical and regulatory analysis, the paper draws conclusions and outlines trends for the improvement of accountancy legislation in the context of modernizing Bulgarian commercial law.</i>